CENA NUMERU 50 GR. OPŁATA POCZTOWA UISZCZONA GOTÓWKĄ.

Rok IV. Kraków, dnia 1 marca 1937 r. Nr 3.

PRZEGLĄD SAMORZĄDOWY

MIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY ZAGADNIENIOM ADMINISTRACYJNYM, GOSPODARCZYM I SPOŁECZNYM

TREŚĆ:

NAKŁADEM INSTYTUTU ADMINISTRACYJNO-GOSPODARCZEGO W KRAKOWIE.
WYKONANO W DRUKARNI POLSKIEJ FR. ZEMANKA, KRAKÓW, UL. TAD. KOŚCIUSZKI 3.

Pamiętaj

o Pomocy

Zimowej !

PRZEGLĄD SAMORZĄDOWY

MIESIĘCZNIK

POŚWIĘCONY ZAGADNIENIOM ADMINISTRACYJNYM, GOSPODARCZYM I SPOŁECZNYM.

PRENUMERATA:
ROCZNA 6 ZŁOTYCH
PÓŁROCZNA 3 ZŁOTE
KWARTALNA 1·50 ZŁ.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
KRAKÓW, UL. KAPUCYŃSKA L. 2
TELEFON NR. 112-50
KONTO CZEKOWE P. K. O. 405.046
REDAKCJA CZYNNA WE ŚRODY OD GODZ. 18 — 19. NACZELNY REDAKTOR PRZYJMUJE W PIĄTKI OD GODZ. 19—20. NADESŁANYCH RĘKOPISÓW REDAKCJA NIE ZWRACA.

CENY OGŁOSZEŃ:
STRONA W TEKŚCIE 100 ZŁOTYCH
1/2 STRONY 50 ZŁ, 1/4 STRONY 30 ZŁ
1/8 STRONY 20 ZŁ. POZA TEKSTEM O 20% TANIEJ. PUBLIKACJE BILANSÓW O 50% DROŻSZE.

ROK IV. KRAKÓW, DNIA 1 MARCA 1937. NR 3.

LUDWIK OSIECKI i ALEKSANDER PRACZYŃSKI.

Rozważania nad projektem ustawy drogowej.

Projekt ustawy o budowie i utrzymaniu dróg publicznych wywołuje w związku z zagadnieniem utrzymania dróg publicznych w Województwie Krakowskim (sądzimy, że i w innych woj. południowych) zastrzeżenia natury zasadniczej.

Z porównania bowiem poszczególnych postanowień projektu wynika, że do czasu zorganizowania samorządu wojewódzkiego, będą powiatowe związki samorządowe sprawować administrację dróg wojewódzkich oraz pokrywać koszta związane z ich budową i utrzymaniem. Natomiast projekt nie rozszerza dla tych związków ich podstaw finansowych, nie wprowadzając żadnych istotniejszych w tym względzie możliwości ponad te, którymi obecne powiatowe związki samorządowe dysponują.

Przesunięcie na powiatowe związki samorządowe obowiązku utrzymania, jeśli chodzi np. o Województwo Krakowskie, około 1000 klm dróg wojewódzkich przy obecnym stanie dróg powiatowych, wynoszącym okrągło 2710 klm, wywołuje słuszne obawy, że przesunięcie to, nie stwarzając równocześnie odpowiedniego zabezpieczenia finansowego, doprowadzi w krótkim czasie do zniszczenia długoletniego dorobku drogowego, wyrazem którego jest dość gęsta tutaj w stosunku do innych dzielnic czy też województw sieć dróg bitych.

Moment ten całkowicie uzasadnia dotychczasowe kształtowanie się wydatków, ponoszonych przez powiatowe związki samorządowe na konserwację dróg powiatowych. I tak według preliminarzy powiatowych związków samorządowych na rok budżetowy bieżący wydatki na konserwację 1 klm dróg powiatowych wynoszą w Województwie Krakowskim w przecięciu zł 636.—, przy tym w dwóch powiatach wydatki te wynoszą powyżej 1.000 zł, w jednym powyżej 800 zł, w siedmiu od 600 do 800 zł, w czterech od 400 do 600 zł, w trzech poniżej 400 zł (w kwotach tych mieszczą się wydatki na drogomistrzów i dróżników).

Powyższe cyfry wskazują, że zarówno przeciętna wydatków na konserwację dróg obecnie utrzymywa-

nych przez powiatowe związki samorządowe, jak i wydatki na ten cel w większości powiatów Województwa Krakowskiego są niższe od minimum, które zabezpieczałoby zagadnienie należytej konserwacji dróg powiatowych.

Jeśli na powiatowe związki samorządowe przeszedłby obowiązek utrzymywania dróg obecnie wojewódzkich, — przeciętna utrzymania 1 klm na szczeblu powiatów spadłaby do 460 zł. Przy tym w dwóch powiatach wydatki te wynosiłyby od 800 do 900 zł, w dwóch od 600 do 800, w sześciu od 400 do 600, w sześciu od 200 do 400, a w jednym z powiatów wydatki na konserwację 1 klm drogi wynosiłyby tylko 131 zł.

Wprawdzie w miarę poprawy gospodarczej można będzie uruchomić w powiatach, przez zwiększenie obciążeń podatkowych, większe zasoby finansowe na konserwację dróg, można również nieco zwiększyć wydatki na konserwację przez dążenie do dalszego zracjonalizowania administracji drogowej, jednak, wobec motywów oświetlonych w poprzednim ustępie, środki te nie rozwiążą zagadnienia należytej konserwacji przez powiaty dróg, zwłaszcza jeśli zwrócimy uwagę na okoliczność, że drogi w skali dróg wojewódzkich wymagają większych nakładów na konserwację niż drogi powiatowe.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że niezależnie od takiej lub innej koniunktury, samorządy powiatowe przeznaczają znaczną część swych funduszów na utrzymanie i budowę dróg i że dziedzina ta stanowi główny przedmiot działalności odnośnych związków. Okoliczność ta znajduje wyraz w wielu oficjalnych i nieoficjalnych publikacjach, oświetlających stan finansów i działalność związków samorządowych w Polsce, że wymienimy tutaj statystykę finansów komunalnych, opracowaną przez Główny Urząd Statystyczny (Warszawa 1929).

Nie mogą tedy powiatowe związki samorządowe powiększyć, z innych swoich źródeł dochodowych poza t. zw. opłatami i dopłatami drogowymi, dotacyj na drogi, aby nie stracić charakteru powszechności działania. Należy stwierdzić, że obecnie z powodu szczupłych podstaw finansowych, niektóre powiatowe związki samorządowe muszą część wpływów z opłat drogowych przeznaczać na wydatki, związane z popieraniem rolnictwa, na opiekę społeczną, zdrowie publiczne i t. p.

Można byłoby wprawdzie celem odciążenia powiatów zdeklasować część obecnych dróg powiatowych i przesunąć obowiązek utrzymania ich na gminy.

Jednak i ten sposób nie rozwiązywałby w obecnym układzie stosunków sprawy, należytego utrzymania dróg publicznych przede wszystkim wobec ograniczonych możliwości finansowych gmin wiejskich. W tym względzie należałoby doceniać fakt bardzo gęstej sieci dróg gminnych i okoliczność, że deklasowanie dróg powiatowych tu i tam miało już miejsce, spotykając się, mimo nieznacznych rozmiarów ze zdecydowanym oporem gmin. Tak, że ten proces w całokształcie zagadnienia nie mógłby być z pożytkiem dla sprawy w większych rozmiarach stosowany.

Województwo Krakowskie posiada bowiem:

	3037	klm dróg gminnych bitych
	7.551	„ „ „ gruntowych
Razem	10.587	klm dróg gminnych.

Drogi te są wyłącznie zdane na utrzymanie zapomocą szarwarku, to też nie można tej tak olbrzymiej sieci znaczniej zwiększać.

Drogi wojewódzkie, czy też powiatowe wobec większej szerokości, większej ilości mostów i przepustów i silniejszych wymogów ruchu, pochłaniałyby większą część kontyngentu szarwarkowego, jaki ludność mogłaby oddać, a drogi gminne jako podstawowe połączenia gromad z gminami, oraz gmin z powiatem i głównymi szosami i stacjami kolejowymi, pozbawione byłyby konserwacji i uległyby wkrótce zupełnemu zniszczeniu.

A przecież z projektu, tudzież z uzasadnienia do projektu wynikałoby, że poważnym środkiem dla utrzymania i budowy dróg wojewódzkich po przekazaniu ich powiatom jest szarwark i że zatem szarwark rozwiązałby w danym wypadku zagadnienie konserwacji dróg również i na szczeblu powiatów.

Dalecy jesteśmy od niedoceniania szarwarku jako istotnie bardzo poważnego środka utrzymania dróg, jednak musimy zwrócić uwagę na moment przeceniania szarwarku.

Pomijając już bowiem okoliczność, że na terenie województw południowych szarwark jako nie mający tradycji, wymaga spopularyzowania, co można będzie przeprowadzić dopiero na dłuższej fali, tudzież moment, że inaczej do tego zagadnienia ustosunkowuje się ludność w okolicach, gdzie niema dróg bitych i tam, gdzie są te drogi, należałoby rozważyć:

1) szarwark ze względu na motywy, przytoczone już w poprzednich ustępach, powinien być przede wszystkim skierowany na drogi gminne,

2) w myśl ustawy szarwarkowej z dnia 26. III. 1936 r. został szarwark rozszerzony także i na cele niedrogowe, a to melioracje rolne; wznoszenie budynków użyteczności publicznej i szkół gminnych w gminach i gromadach, zalesianie nieużytków.

To też część wolnych świadczeń ludności przypadnie na zaspokojenie powyższych potrzeb i nie będzie mogła być zużytą dla dróg wojewódzkich,

3) wydatność szarwarku jest ograniczoną jeszcze: a) odległością maksymalną stawiennictwa do pracy pieszo lub zaprzęgiem, b) ilością wolnego czasu od zajęć gospodarczych ludności,

4) ludność $^2/_3$ obszaru tutejszego Województwa, jako bardzo biedna, nie może całkowicie zrezygnować z zarobku na życie w czasie wolnym od zajęć gospodarskich i czas ten w całości oddawać na tak znacznie rozszerzone potrzeby szarwarkowe,

5) na 955 klm dróg wojewódzkich, znajduje się 4847 mb mostów drewnianych o rozpiętości powyżej 20 mtr światła, których budowa i utrzymanie stanowi osobną rubrykę wydatków czysto gotówkowych i nieda się zbyć formułą szarwarkową, gdyż na zakupno drzewa, żelaza i fachową robociznę, potrzebne są fundusze i środki, których szarwark nie zaspokoi,

6) również projekt przecenia możliwości uruchomienia dla celów drogowych środków finansowych gromad. Naogół bowiem wysoce ekstensywna gospodarka majątków gromadzkich (wzgl. t. zw. dobra gromadzkiego) nie uzasadnia, w każdym bądź razie w najbliższym okresie, takiej rentowności, któraby poza zabezpieczeniem wydatków obligatoryjnych mogła odegrać znaczniejszą rolę w omawianym zagadnieniu.

Rozważając w dalszym ciągu argumenty, które uzasadniałyby niebezpieczeństwo zdeklasowania dróg wojewódzkich, pragniemy zaznaczyć, że sprawa dróg wojewódzkich w Województwie Krakowskim nie może być uważaną za sprawę o znaczeniu tylko lokalnym.

Należy uwzględnić, że na teren ten zjeżdżają masy letników i turystów z innych dzielnic Państwa, to też potrzeby komunikacyjne i wymogi co do utrzymania dróg są tu wyższe i że ruch turystyczno-letniskowy wobec wielkiego ubóstwa ludności stwarza dla niej poważne możliwości dodatkowych zarobków. Jeśli zatem drogi i mosty, wiodące do letnisk i uzdrowisk, zostaną pozbawione wystarczających środków utrzymania, a komunikacja dozna pogorszenia, to niewątpliwie wpłynie to hamująco na rozwój ruchu letniskowo-turystycznego.

Ten wzgląd, jak również stosowanie nowych podstaw uprzemysłowienia kraju (Rożnów, Porąbka, gazociągi) wymaga rozważenia, czy należy arterie komunikacyjne właśnie związane ściśle z tym zagadnieniem deklasować i nadawać im znaczenie arterii o charakterze lokalnym.

Dalecy jesteśmy od przesądzania, jakie znaczenie dla całokształtu zagadnień polityki drogowej ma projekt ustawy dla innych dzielnic Rzeczypospolitej. W tym względzie chcielibyśmy tylko przeciwstawić momenty istotne dla omawianego zagadnienia. Otóż niewątpliwie inaczej będzie skutkować ustawa w województwach, w których t. zw. drogi wojewódzkie, są drogami o nawierzchni miękkiej, inaczej tam gdzie są drogami bitymi, a więc w Województwie Krakowskim. W pierwszym wypadku nie zachodzi obawa zniszczenia wieloletniego dorobku, w drugim ta obawa istnieje w całej pełni. Musimy tedy dojść do wniosku, że jeśli chodzi o Województwo Krakowskie — projekt ustawy, jako kolidujący z założeniami gospodarczymi, nie zabezpiecza zagadnienia racjonalnej polityki drogowej. Natomiast stwarza słuszne obawy, że znaczna część sieci dróg o wysokim znaczeniu gospodarczym ulegnie w krótkim czasie znacznemu pogorszeniu, czego nie wynagrodzi polepszenie dróg państwowych przez większe ich udotowanie dzięki przesunięciu, do czego zmierza projekt, obowiązku utrzymywania dróg wojewódzkich przez samorząd powiatowy.

Mgr JÓZEF PRZETOCKI

Zadłużenie gmin wiejskich woj. krakowskiego.

W związku z akcją oddłużenia gmin wiejskich Komisja Oszczędnościowo-Oddłużeniowa przy Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie zebrała dane o zadłużeniu gmin wiejskich województwa krakowskiego i zanalizowała to zadłużenie. W artykule niniejszym pragnę z wynikami tych prac zapoznać Szanownych Czytelników Przeglądu Samorządowego.

Przede wszystkim zgrupowano omawiane zadłużenie w/g grup wierzycieli, zaczynając od grupy wierzycielskiej reprezentującej największą kwotę kapitału, przy czym kwoty zadłużenia na dzień 1. I. 1937 r. podano w cyfrach bezwzględnych i względnych t. j. ilustrujących stosunek danej grupy zadłużenia do całości zadłużenia. Ponadto dla porównania podano kwoty zadłużenia na dzień 30. XI. 1935 r.

Dane te zawiera następujące zestawienie na str. 4:

Zadłużenie gmin wiejskich wojew. krakowskiego.

Grupa wierzycieli	Suma pożyczek na dzień 30 XI 1935 r.	Suma pożyczek na dzień 1 I 1937 r.	% poszczególn. grup zadłuż. do ogólnej sumy zadłużenia
Osoby i firmy prywatne	553.332	550.261	22.4
Zaległe dod. mieszkaniowe nauczycielskie	346.966	485 435	19.7
Komunalne Kasy Oszczęd.	330.266	358 080	14.6
Tow. Pop. Budowy Publ. Szkół Pow.	198.260	281.150	11.4
Instytucje prawa publicznego . . .	244.406	225.384	9.2
Zaległe pobory pracowników b. gmin jednostkowych . .	275.958	221.787	9.1
Bank Gospodarstwa Krajowego . . .	85.281	120.222	5.0
Zakład Ubezp. Społecznych	91.087	82.706	3.3
Skarb Państwa . .	142.101	70.391	2.8
Inne Instytut. Kredytowe	46.829	59.983	2.4
Komunalny Fundusz Pożyczkowo zapomogowy		3.000	0.1
Razem	2.314.486	2.458.399	100.0

Z porównania kwot zadłużenia w dniu 1. I. 1937 z kwotami zadłużenia w dniu 30. XI. 1935 wynikają następujące różnice, wymagające objaśnienia.

Kwota zobowiązań wobec osób i firm prywatnych zmniejszyła się z 553.000 zł do kwoty 550.000 zł t. j. o 3.000 zł. Wiemy, że gminy w powyższym okresie upłaciły znacznie większą kwotę tych zobowiązań, jest to zatem ubytek netto t. j. po uwzględnieniu nowych zobowiązań, które gminy zaciągnęły głównie w związku z budową szkół. Wobec dorobku inwestycyjnego, którym legitymują się gminy zbiorowe, a o którym informują nas ostatnio sprawozdania inspektorów samorządu gminnego, fakt zmniejszenia zadłużenia wobec osób i firm prywatnych nawet o tę drobną kwotę uznaję za objaw dodatni.

Zaległe dodatki mieszkaniowe wzrosły natomiast i to bardzo znacznie, bo z kwoty 347.000 zł do kwoty 485.000 zł, zatem więcej niż o jedną trzecią. Wynikałoby z tego, że jest to ciężar, którego gmina zbiorowa także nie może udźwignąć. Zaległości te wzrosły mimo dużego nacisku egzekucyjnego i mimo próby uregulowania tych zaległości przez rozterminowanie ich do ośmnastu rat miesięcznych. Wzrost tych zaległości zmusza, zdaniem moim, do zastanowienia nad zasadniczym uregulowaniem zagadnienia dodatków mieszkaniowych nauczycielskich, przy czym za najlepsze i jedynie realne wyjście uważam zdjęcie tego ciężaru z gmin wiejskich, bo ewentualne zwiększenie dochodów powinno iść na uregulowanie powstałych zadłużeń i wzmożenie działalności.

Uderza duży wzrost zadłużenia wobec Towarzystwa popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych, ze 198.000 zł do 281.000 zł, zatem prawie o 50 procent. Nie nasuwa to jednak żadnych zastrzeżeń z uwagi na dogodne warunki tego kredytu.

Na uwagę zasługuje częściowe uregulowanie zaległych wynagrodzeń pracowniczych, których kwota zmniejszyła się z 276.000 zł do 222.000 zł.

Zwiększenie zobowiązań wobe Banku Gospodarstwa Krajowego nastąpiło z powodu dodatkowego przejęcia zobowiązań z dawnych gmin jednostkowych przez gminy zbiorowe.

Zmniejszenie zobowiązań wobec Skarbu Państwa i zakładów ubezpieczeń społecznych nastąpiło z powodu umorzeń z dekretu Prezydenta R. P. z dn. 3. XI. 1936 r., zaś zmniejszenie zobowiązań wobec innych instytucyj prawa publicznego z powodu pominięcia obecnie pretensyj wydziałów powiatowych do gmin wiejskich, gdyż pretensje te mają być zgodnie z wytycznymi Centralnej Komisji O. O. przez wydziały powiatowe odpisane.

Przyjrzyjmy się z kolei, jak zadłużenie to jest rozłożone między gminy poszczególnych powiatów.

Gminy wiejskie	Kwota wyd. zwycz. wg. budż. na r. 1936/37	Suma ogólna zadłużenia na dzień 1. I. 1937	Suma zadłużenia stanowi % budżetów na rok 1936/37	Kwoty budżetu Pow. Zw. Sam na rok 1936/37
Mielec	111.030	151.293	136·2	222.027
Limanowa	187.773	208.245	110·9	178.610
Jasło	161.150	161.188	100·0	227·430
Gorlice	143.926	137.626	95·6	305.520
Żywiec	227.320	215.259	94·7	432.248
N. Sącz	256.472	237.418	90.2	338·481
Biała	213.919	164.349	76.9	566.994
Chrzanów	231.328	162.510	70.2	340.887
N. Targ	245.742	167.159	68·0	336.941
Kraków	485.107	319.082	65·9	731.951
Myślenice	165.979	96.232	57·9	247.045
Wadowice	232.625	126.891	54·6	313.055
Brzesko	167.774	86.492	51·5	270.328
Ropczyce	158.580	72.112	45·5	292.311
Dąbrowa	108 922	37.163	34·1	228.725
Bochnia	175.405	58.784	33·5	328.843
Tarnów	193.888	56.596	29·1	258.831
Razem	3,466.940	2,458.399	70·3	5,620.227

Ponieważ ciężar zadłużenia najlepiej określa stosunek zadłużenia do ogólnej kwoty budżetu, zestawiłem powyższy wykaz, zaczynając od powiatu, w którym stosunek ten kształtuje się najwięcej niekorzystnie. Nadto z uwagi na okoliczność, że powiatowe związki samorządowe zobowiązane są do pomocy finansowej dla słabo sytuowanych gmin, a to uzależnia się od siły finansowej związku, co znowu uzależnia się od wysokości budżetu, podaję również wysokość budżetów powiatowych związków samorządowych.

Dwa powiaty o zbliżonych kwotach ogólnych budżetów gmin wiejskich i własnych mogą jednak mieć różne możliwości uporządkowania zadłużenia gmin wiejskich własnymi siłami. Zależy to od stopnia wykorzystania stawek przez powiatowy związek samorządowy i gminy wiejskie. Niewykorzystane lub słabo wykorzystane stawki podatkowe są rezerwą, którą można i trzeba uruchomić na uporządkowanie zadłużenia gmin wiejskich. Nie można liczyć tylko na zapomogi z funduszu pożyczkowo-zapomogowego, gdyż środki, którymi ten fundusz rozporządza są ograniczone. O zapomogi te mogą ubiegać się tylko ci, którzy własnymi środkami nie potrafią uporządkować zadłużenia gmin wiejskich, do nich zaś należą przede wszystkim te powiaty, które wykorzystały w całości swoje uprawnienia podatkowe.

Zamieszczam zestawienie obrazujące wykorzystanie stawek dodatku do podatku gruntowego i do podatku od nieruchomości oraz stawek podatku wyrównawczego.

Pow. Zw. Samorz.	Rok 1935/36		Rok 1936/37		
	Dod. do pod. grunt.		Dod. do pod. od nieruch.		Sam. pod. wyr.
	Pow. %	Gmin.	Pow.	Gmin.	Groszy
Biała	75	60	50	40	45
Bochnia	65	60	—	—	96
Brzesko	50	40	—	—	49
Chrzanów	50	60	50	40	64
Dąbrowa	75	40	50	40	60
Gorlice	50	40	50	21	70
Jasło	50	40	30	15	48
Kraków	50	40	10	5	51
Limanowa	75	40	50	—	61
Mielec	75	60	30	—	21
Myślenice	75	50	50	40	51
N. Sącz	75	40	50	—	81
N. Targ	75	40	50	16	45
Ropczyce	65	60	—	—	22·5
Tarnów	75	40	50	—	40·3
Wadowice	50	40	50	—	92
Żywiec	75	60	25	30·5	54
Razem Pow. Zw. S.	65	47	35	14	53

Zaznaczam, że stawki dodatku do podatku od nieruchomości podaję z roku 1935/36, ponieważ w roku budżetowym bieżącym nastąpiła generalna obniżka tych stawek na zalecenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a obecnie odbywa się powoli powrót do stawek z okresu przed obniżką.

Zestawienie niniejsze łącznie z poprzednim pozwala dopiero na ocenę ogólną ciężaru zadłużenia gmin wiejskich i możliwości uregulowania tego zadłużenia we własnym zakresie, względnie własnymi siłami. Im wyższy jest stosunek zadłużenia do sum budżetów i im mniejsze są rezerwy w stawkach podatkowych, tym mniejsze są możliwości uregulowania zadłużenia bez pomocy z zewnątrz, tym większa jest legitymacja do tej pomocy. Nigdzie u nas w województwie krakowskim nie przelewa się, ale jedne powiaty potrzebują pomocy więcej, inni mniej, chodzi o to, aby ją otrzymywali najwięcej potrzebujący. Wobec szczupłości środków na zapomogi, ubieganie się o nie powiatów, które mogą choć z trudem związać koniec z końcem bez zapomóg, byłoby nielojalną konkurencją wobec więcej potrzebujących. W każdym razie regułą powinna być zdrowa ambicja liczenia przede wszystkim na własne siły czy środki. Trzeba też pamiętać, że uregulowanie zadłużenia zapomogami nie może w żadnym wypadku uchodzić za zasługę, a tam gdzie to odbywa się ze szkodą słabszych, jest niewątpliwie zjawiskiem ujemnym.

II.

O ile chodzi o możliwości oddłużeniowe, zadłużenie gmin wiejskich można podzielić na następujące grupy:

1) zobowiązania publiczno-prawne objęte ulgami generalnymi, które mogą być rozterminowane na podstawie rozporządzenia Prezydenta R. P. z dn. 3. XI. 1936 r. lub objęte wnioskami indywidualnymi, o ile Komisja uzna, że ulgi generalne są niedostateczne (Skarb Państwa, Z. U. S., P. Z. U. W.).

Do grupy tej należą również zobowiązania wobec komunalnych kas oszczędności, które mogą być spłacane bądź obligacjami Polskiego Banku Komunalnego, bądź obejmowane wnioskami indywidualnymi.

2) inne zobowiązania publiczno-prawne, które mogą być oddłużane tylko indywidualnie (B. G. K., spółki drogowe, wodne i t. d.).

3) zobowiązania prywatno-prawne z przed 1. IV. 1934, które mogą być oddłużane w trybie art. 18 rozp. oddłuż.

4) zobowiązania prywatno-prawne po 1. IV. 1934 r., które nie podpadają pod akcję oddłużeniową.

Przypatrzmy się jak kształtuje się w województwie krakowskim stosunek wymienionych wyżej dwóch zobowiązań do całości zadłużenia gmin wiejskich województwa krakowskiego.

Grupa zobowiązań	Kwota	%
Zobowiązania publiczno — prawne objęte ulgami generalnymi		
a) Skarb Państwa, Z. U. S. P. Z. U. W.	235.000	9·5
b) Komunalne kasy oszcz.	358.000	14·6
Razem	593.000	24·1
Zobowiązania publiczno — prawne nie objęte ulgami generalnymi	267.000	10·5
Zobowiązania prywatno — prawne z przed 1. IV. 1934 r.	435.000	18·1
Zobowiązania prywatno — prawne po dn. 1. IV. 1934	1,163.000	47·3
Razem	2,458.000	100

Zaznaczam, że do grupy czwartej zaliczyłem zaległe wynagrodzenia pracownicze i zaległe dodatki mieszkaniowe bez względu na termin ich powstania, ponieważ zobowiązania te nie mogą być w myśl wskazówek Centralnej Komisji O. O. obejmowane planami obsługi długów, względnie do zobowiązań tych nie można stosować ulg oddłużeniowych.

Z zestawienia powyższego wynika, że ulgi generalne nie rozwiązują problemu oddłużenia gmin wiejskich, regulują bowiem zaledwie nieznaczną część ogólnego zadłużenia tych gmin. Wobec tego zachodzi konieczność, bądź rozszerzenia ulg generalnych, bądź pogłębienia ulg generalnych przez akcję oddłużeniową indywidualną.

Niewątpliwie najwięcej celowym i ekonomicznym byłoby rozszerzenie ulg generalnych. Sprawę tę zamierzam omówić osobno w odrębnym artykule. Gdyby jednak ulgi generalne nie zostały rozszerzone, trzeba liczyć się z koniecznością przepracowania przez Komisję znacznej ilości wniosków oddłużeniowych indywidualnych. Wydziały powiatowe i zarządy gmin powinny Komisji pracę tę ułatwić przez możliwie szybkie nadsyłanie jak najdokładniejszych odpowiedzi i materiałów.

Z zestawienia powyższego wynika ponadto, że przy najgłębiej sięgającym oddłużeniu prawie 50% zadłużenia gmin wiejskich, będzie musiało być uregulowane poza akcją oddłużeniową, co nieda się zrobić bez uruchomienia znacznych wkładów finansowych. W pierwszej części artykułu wskazałem na konieczność mobilizowania na ten cel własnych środków. Nie mniej znaczna ilość związków samorządowych, szczególnie powiaty górskie, nie będą mogły na ten cel przeznaczyć nic, albo niewiele i tym trzeba pomóc. Uzasadnia to zarezerwowanie na potrzeby oddłużenia gmin wiejskich środków finansowych Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego. Sprawę tę omówiłem obszerniej w numerze 4-tym „Głosu Gminy Wiejskiej".

Co piszą inni.

Przegląd bibliograficzny zagadnień samorządowych

opracowany w dziale naukowo-badawczym Związku Rewizyjnego Samorządu Terytorialnego.

Podatek od przyrostu wartości nieruchomości. Jednym z aktualnych problemów w dziedzinie finansów komunalnych jest projekt wprowadzenia podatku od przyrostu wartości nieruchomości. Podatek ten opiera się na słusznej zasadzie, że obywatel winien płacić podatek, jeżeli państwo lub gmina przyczynia się do pomnożenia jego majątku. Autor omawia podstawy prawne, na których opiera się ten podatek we Francji, w Niemczech, Anglii i kilku innych państwach, podkreślając różnice w stosowanej stopie podatkowej oraz różnice w sposobie wymiaru tego podatku. („Samorząd Miejski" Nr 2. Witold Komar).

Nowy podatek samorządowy. Komisja komunikacyjna rozpatruje obecnie nowy projekt rządowy podatku drogowego na rzecz samorządu miejskiego. Płatnikami tego podatku mieliby być właściciele nieruchomości, kupcy i płatnicy podatku gruntowego. Ponieważ korzyści płynące z dobrych dróg mają charakter powszechny, autor nie widzi dostatecznej racji obciążania na ten cel tylko pewnych grup ludności i wyraża przekonanie, że stwarzanie nowych podatków, bez przeprowadzenia uprzedniej gruntownej reorganizacji naszego z gruntu wadliwego systemu podatkowego jest niebezpieczne i niesprawiedliwe. („Depesza" z dnia 18. I. S.).

c. d. na str. 16.

Kronika.

Zjazd Samorządowy w Starym Sączu.

W dążeniu do stworzenia z samorządu szkoły życia obywatelskiego zwołał Wydział Powiatowy w Nowym Sączu drugi z kolei zjazd działaczy samorządowych z terenu gminy miejskiej Stary Sącz i Piwniczna, oraz gminy wiejskiej Stary Sącz, Piwniczna, Łącko i Podegrodzie.

Zjazd odbył się w dniu 28 stycznia br. o godz. 10-tej przed południem w sali Sokoła w Starym Sączu. Obrady trwały do godziny 16.30 wieczór. Na zjeździe było obecnych ponad 800 osób, w tym liczni reprezentanci duchowieństwa, nauczycielstwa, zarządy i rady miejskie oraz rady gminne, wszyscy przełożeni gmin, sołtysi i radni gromadzcy a nadto przedstawiciele organizacji gospodarczych i społecznych jak członkowie kółek rolniczych, kas Stefczyka i straży pożarnych.

Zjazd zagaił Starosta Powiatowy Dr Maciej Łach, powołując do prezydium przełożonych gmin miejskich i wiejskich, co zebrani hucznymi oklaskami przyjęli do wiadomości. P. Starosta omówił cel zwołanego zjazdu podkreślając, że samorząd w życiu państwowym odgrywa doniosłą rolę i z tego powodu działacze samorządowi, jako ci strażnicy interesu ogółu obywateli winni się stale i dokładnie zaznajamiać z przejawami życia samorządowego. Jak każdy zawód tak i działacz samorządowy musi mieć odpowiednie przygotowanie i posiadać znajomość obowiązujących przepisów. Zjazdy samorządowe mają za cel uzgodnienie i uregulowanie pewnych zagadnień czy bolączek na terenie kilku gmin czy nawet na terenie całego powiatu. Wspólna wymiana myśli, ułożenie pewnego programu i omówienie sposobu realizacji najważniejszych i najaktualniejszych spraw da wyniki zawsze lepsze i właśnie jest gównym celem zwoływania zjazdów samorządowych.

Pierwszy referat wygłosił Władysław Jarosz inspektor samorządu gminnego na temat „najważniejsze zadania samorządu gminnego". Referent omówił znaczenie czynnika obywatelskiego jako organu administracji państwowej, podkreślając, że działacz samorządowy, współpracując z Państwem w wykonywaniu pewnych zadań z życia zbiorowego — bierze niejako udział w rządzeniu Państwem, a tym samym jest współodpowiedzialny za losy Państwa. Referent omówił wartości nowej ustawy samorządowej, podkreślając czołową wartość tej ustawy tj. uregulowanie stanu prawnego w samorządzie jednolicie na terenie całego Państwa. Głównym sensem przemówienia referenta było, że ustawa to martwa litera a działacze samorządowi winni jej nadać żywą treść i wtedy będzie ustawa miała realną wartość, jeśli ją obywatele należycie wprowadzą w życie i wykonają.

W kolei referent omówił obowiązki gmin w zakresie oświaty, budowy i utrzymania dróg, popierania rolnictwa, zdrowia publicznego, opieki społecznej, bezpieczeństwa publicznego, przemysłu, kultury i sztuki i opieki nad gromadami. Przy omawianiu tych zadań wskazał referent sposób podejścia do tych zadań i konieczność ułożenia sobie pewnego planu z podziałem na potrzeby najpilniejsze i mniej pilne. Przy gospodarowaniu groszem publicznym zwrócił referent uwagę na oszczędność, przestrzeganie kredytów przewidzianych w budżecie i konieczność kontroli wewnętrznej tj. na usprawnienie działalności komisji rewizyjnej. Sprawę komisji rewizyjnej poruszył referent bardzo dokładnie i przestrzegł, że obywatele zgadzając się na powierzenie im pewnych godności, muszą pamiętać, że oprócz godności mają i obowiązki i te winni spełniać sumiennie, gdyż członków komisji rewizyjnych, którzy zaniedbują wykonywanie ustawą nałożonych obowiązków należy bezwzględnie usuwać, względnie tacy winni sami zrezygnować z godności otrzymanych w samorządzie, a zrobić miejsce ludziom chętnym do pracy honorowej. Członkom komisji rewizyjnej, którzy zaniedbują wykonania swoich obowiązków grozi w razie popełnienia w danej gminie czy gromadzie nadużyć, dochodzenie karne za brak nadzoru. O tym trzeba wszystkich członków komisji rewizyjnych jak również innych komisji powiadomić i kontrolę gospodarki publicznej z miejsca postawić na właściwe tory. W końcu referent zwrócił uwagę przełożonych gmin i pracowników samorządowych na właściwe traktowanie stron i apelował do wójtów, by nadal kontynuowali zapoczątkowaną w gminach akcję jednania stron, gdyż tym postępowaniem zaoszczędzą ludności wiele pieniędzy na niepotrzebne procesy sądowe, a z drugiej strony wyrobią sobie poważanie i mir u ludności. Samorząd poza obowiązkami ustawowymi ma w obecnych czasach jeszcze zadanie wzbudzać wiarę we własne siły u obywateli, wezwać ich wszystkich do współpracy, zająć się młodzieżą i wychować ją na dobrych obywateli, gdyż oni są przyszłymi radnymi, wójtami i działaczami społecznymi. Jeśli zginie zawiść i narzekanie a wzbudzi się wiara we własne siły, jeśli wszyscy działacze samorządowi pójdą gromadą do pracy, to i bolączki, jakie niewątpliwie samorząd gniotą, zostaną usunięte, a wspólnym wysiłkiem dojdziemy szybko do dobrobytu i zabłyśnie dla nas lepsze jutro.

Agronom powiatowy Jan Klimczak wygłosił referat o programie prac rolnych, omawiając konieczność pogłębienia oświaty rolniczej, współpracy samorządu gminnego z O. T. R. i szkółkami rolniczymi. W szczególności referent zwrócił uwagę na rozwój hodowli bydła, owiec, drobiu, na pszczelarstwo, warzywnictwo i sadownictwo. Następnie referent objaśnił przepisy dotyczące ustawy o komasacji gruntów i omówił korzyści, wynikające ze scalenia gruntów. W końcu referent zwrócił uwagę na popieranie przemysłu ludowego, na zakładanie spółdzielni rolniczej i mleczarni, oraz apelował do starszych, by opiekowali się młodzieżą zorganizowaną w związkach młodzieżowych.

Prof. Romuald Reguła wygłosił referat p. t. „Sądecki przemysł ludowy i jego warunki rozwoju". Referent w szczegółowym referacie omówił rozwój przemysłu ludowego, jaki istnieje obecnie, jaki był przedtem, a jakie są możliwości na przyszłość. W szczególności zwrócił uwagę działaczy samorządowych, by pielęgnowali wzory przemysłu ludowego sądeckiego i by nie naśladowali wzorów obcych, a nawet sąsiednich, gdyż wzory regionalne sądeczyzny są bardzo piękne i malownicze. W końcu zwrócił referent uwagę na korzyści materialne, jakie daje ludności przemysł ludowy i z tego powodu apelował do działaczy samorządowych, by akcją przemysłu ludowego zajęli się intensywnie i otoczyli go prawdziwą opieką.

Kierownik Państwowego Zarządu Wodnego inż. Pietruszewski wygłosił referat o zaporach wodnych ze szczególnym uwzględnieniem zapory w Rożnowie, a nadto omówił program robót inwestycyjnych przy regulacji rzek i zabudowaniu górskich potoków w roku 1937/8.

Inspektor szkolny Adam Stefaniak omówił sprawy szkolnictwa powszechnego, zwracając uwagę rodziców i samorządu na większe zainteresowanie się i opiekę nad dzieckiem. Następnie zwrócił uwagę referent na oświatę pozaszkolną i konieczność prowadzenia pracy społecznej w terenie, celem uświadomienia obywateli, dokształcania ich i ostrzegania przed zgubnymi hasłami wywrotowymi, które niewątpliwie do wsi przenikają i swoim jadem zatruwają młode umysły.

Po wygłoszeniu referatów wywiązała się bardzo ożywiona dyskusja, w której zabrało głos 27-miu uczestników zjazdu. Zapytania szły w rozmaitych kierunkach, przeważnie odnośnie podatku wyrównawczego, długów po b. gminach, zabudowania potoków górskich i budowy mostów, w sprawie kredytów na urządzanie kursów rolniczych i przemysłu ludowego, ułatwienia zakupu soli, zalesienia nieużytków, wydatków szkolnych i t. p.

P. Starosta Dr Łach na pytania udzielił wyczerpujących odpowiedzi, ponadto wszyscy referenci wyjaśnili pod względem fachowym interpelacje poszczególnych reprezentantów gromad.

P. Starosta Dr Łach zamykając zjazd podziękował wszystkim zebranym za liczne przybycie i 8-mio godzinne wysłuchanie referatów, a w końcu wezwał wszystkich działaczy samorządowych do współpracy dla dobra wsi, powiatu i Państwa.

Zjazd został zakończony okrzykiem na cześć Rzeczypospolitej Polskiej, Pana Prezydenta Prof. Mościckiego i Pana Marszałka Śmigłego Rydza.

Zainteresowanie zjazdem było niezmiernie duże i zebrani dziękując P. Staroście za urządzenie im tego zjazdu prosili o częstsze urządzenie tego rodzaju zebrań informacyjnych dla działaczy samorządowych.

Następny zjazd odbędzie się w Grybowie i Nowym Sączu.

Sprawozdanie inspektorów samorządu gminnego złożone na Zjeździe w dniu 8 i 9 stycznia 1937 r. w Krakowie.

Powiat Brzesko (Insp. Kazimierz Tryczyński).

Powiat brzeski obejmuje 1 miasto, 11 gmin i 109 gromad.

Ogólna ilość mieszkańców we wszystkich gminach wynosi 98.647, a w poszczególnych gminach waha się od 5437 do 13024. Nadto m. Brzesko liczy 3.672 mieszkańców.

Poszczególne gminy obejmują od 2 do 22 gromad.

Budżet gminy najmniejszej wynosi zł 8.530.—, zaś budżet gminy największej wynosi zł 28.288.—

Podatek wyrównawczy był pobierany we wszystkich gminach w granicach maksymalnych.

Połowa gromad posiada własny majątek w postaci pastwisk, a 5 gromad o charakterze miejskim posiadają również budynki mieszkalne. Budżety tych gromad dochodzą do zł 16.127.—

Budżety wszystkich gmin wiejskich na rok 1935/36 wynoszą zł 194.500.—, a wykonanie ich wynosi zł 178.641.—, to jest 92% w zaokrągleniu.

Nadwyżki budżetowe za rok 1935/36 wykazuje 6 gmin, natomiast niedobory wykazuje 5 gmin; we wszystkich jednak wypadkach niedobór ten ma pokrycie w zaległym podatku wyrównawczym, który został w tych gminach wymierzony.

Nadwyżki wynoszą ogólnie zł 6.893.—.

Niedobory wynoszą zł 9.415.—.

Wymiar szarwarku na rok 1935/36 obejmuje: 40.614 dniówek pieszych o wartości zł 95.044.— 10.282 dniówek konnych o wartości zł 82.382.—.

Szarwark wykonano w 86% w zaokrągleniu.

Maksymalną wartość dniówki szarwarkowej ustalił Wydział Powiatowy dla dniówki pieszej zł 1.50, dla dniówki jednokonnej zł 3.—, dla dniówki dwukonnej zł 5.50.

Dzięki wykorzystaniu szarwarku drogi gminne zostały we wszystkich gminach naprawione, jednak brak szutru uniemożliwił w wielu wypadkach należyte wykorzystanie robocizny w naturze.

Poza robotami drogowymi działalność samorządu gminnego rozwinęła się przede wszystkim w kierunku świadczeń na rzecz szkół. W okresie gmin zbiorowych szkoły należycie są obsługiwane i tylko w sporadycznych wypadkach trafiają się zażalenia na niedostateczną pomoc finansową gmin.

W ciągu 2-ch lat ukończono budowę 5 szkół i kontynuuje się budowę 7-klasowej szkoły w Czchowie i 2-klasowej szkoły w Lewniowej.

Działalność gmin i gromad ucierpiała bardzo z powodu długów pozostałych po b. gminach jednowioskowych w ogólnej sumie zł 189.642.—, z czego gminy przejęły zł 69.451.—.

Z powyższej sumy zostało dotąd spłacone około 35 procent.

Ogólne koszta administracji gminnej są utrzymane w granicach kosztów administracji gmin jednostkowych. Administracja samorządu podrożała jednak o wynagrodzenie sołtysów.

Pobory wójtów są ustalone w granicach od 40 do 100 zł.

Sekretarze pobierają wynagrodzenie w grupie XIIa plus ekwiwalent za mieszkanie, światło i opał w naturze, który wynosi w poszczególnych gminach 10 do 25% poborów.

W gminach większych personel Urzędu gminnego składa się z sekretarza i 2 pomocników, zaś w gminach mniejszych z sekretarza i 1 pomocnika. Pomocnicy przeważnie są bardzo słabo wynagradzani, a pobory ich wynoszą 45—90 zł.

Odnośnie gospodarki gromad, to budżety gromadzkie na rok 1936/37 wynoszą zł 89.328.—.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że gromady świadczą dobrowolnie na cele szkolne zł 15.107.— tj. w zaokrągleniu 17% ogólnej sumy budżetów gromadzkich.

Powiat Jasło (Insp. Hieronim Zając).

Dane ogólne.

Ustawą o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego został podzielony powiat na 12 gmin wiejskich, w tym jedna gmina (Brzostek I.) pozostała gminą jednostkową, oraz jedno miasto Jasło. — Powiat liczy ogółem ludności wiejskiej 106.219 oraz miejskiej 10.112, gminy od 4372 (Krempna) do 16.522 (Jasło-wieś). Ogólna ilość gromad 149 — w poszczególnych gminach od 7 do 22.

Podział gromad na gminy na ogół zadowolił ludność i sprzeciwów poważniejszych nie było, jedynie gromada Żmigród Nowy (zarazem siedziba gminy zbiorowej) czyniła i czyni nadal starania o wyłączenie jej i utworzenie samoistnej gminy jednostkowej, a to ze względu na charakter małomiasteczkowy tej gromady.

Wyłączenie jednak tej gromady spowodowałoby prawdopodobnie niewystarczalność finansową reszty gromad, wchodzących w skład gminy Żmigród Nowy.

Organa ustrojowe i Komisje.

Dobór wójtów zadawalniający. — Wójtowie cieszą się na ogół zaufaniem i popularnością w swych gminach.

Rady oraz Zarządy gminne spełniają swą rolę zadawalniająco, wykazując w niektórych gminach dużo wyrobienia społecznego.

Ogółem odbyło się w 12 gminach w okresie sprawozdawczym 186 posiedzeń Zarządów oraz 138 posiedzeń Rad gminnych.

Komisje Radzieckie.

Komisje Rewizyjne spełniają swe obowiązki dobrze i przeprowadzają kontrolę gospodarki gminnej często, o czem świadczy ogólna ilość kontroli, wyrażająca się cyfrą 43. Czynne są również Komisje drogowe, szczególnie w czasie układania preliminarzy drogowych gmin, oraz w czasie wykonywania robót szarwarkowych. Działają również prawie we wszystkich gminach Komisje Rozjemcze dla sporów polnych, wynikających pomiędzy ludnością, natomiast prawie żadnej działalności nie wykazują Komisje Opieki Społecznej, co tłumaczę brakiem dostatecznych funduszów w gminie, oraz pomocą udzieloną ludności najbiedniejszej we formie zapomóg, czy to pieniężnych, czy też w wiktuałach przez Starostwo Powiatowe z obowiązkiem odpracowania równowartości pobranej zapomogi na drogach publicznych.

Sołtysi.

Wykonują na ogół swoje obowiązki należycie, narzekają jednakże na przeciążenie pracą (doręczanie pism, wydawanie rozmaitych zaświadczeń, paszportów zwierzęcych, zebrania ogólne sołtysów w gminach i t. p.), co wszystko zabiera im wiele czasu, zaś otrzymywane wynagrodzenie w wielu wypadkach z braku odpowiednich funduszów w kasach gminnych i gromadzkich, jest niedostateczne. Waha się ono w granicach od zł 60 do 300 rocznie — za wyjątkiem gromady

Żmigród Nowy i Kołaczyc, gdzie wynagrodzenie sołtysów jest znacznie wyższe, ponieważ gromady te posiadają również wodociągi, rzeźnie, fundacje gminne, a gromada Kołaczyce również znaczny majątek w lasach, gruntach i budynkach i w związku z tym praca sołtysów w tych gromadach jest znacznie większą i odpowiedzialniejszą.

Poza wynagrodzeniem ryczałtowym pobierają również sołtysi premię nadsyłaną przez P. Z. U. W. za pobór składek ogniowych, ponieważ poboru dokonują sołtysi. To dodatkowe wynagrodzenie wynosi 2% zebranej sumy składek.

Pracownicy.

Na stanowiskach sekretarzy znaleźli się ludzie młodzi, przeważnie z pełnym wykształceniem średnim, a nawet w jednym wypadku (gmina Jasło-wieś) z ukończonym całkowicie wykształceniem uniwersyteckim. — Z byłych sekretarzy gmin jednostkowych pozostało na stanowisku dwóch. Wynagrodzenie sekretarzy według grup od XII—XI. Inni pracownicy otrzymują wynagrodzenie ryczałtowe wahające się od zł 30.— do 90.—

Wszystkich pracowników gminnych jest 55, w tym 40 umysłowych a 15 woźnych i stróżów. — Przeciętnie w gminie pracuje 3 pracowników umysłowych (łącznie z sekretarzem) oraz 1 woźny.

Sprawy budżetowe.

Łączna suma budżetów gminnych za rok 1935/36 wynosiła kwotę zł 149.346 — w tym wydatki administracyjne osobowe zł 61.314, rzeczowe zł 15.224, co stanowi ponad 50% budżetu, zaś wydatki szkolne wynosiły zł 49.154 tj. około 30% budżetu.

W tym roku wynosił podatek wyrównawczy ogółem zł 43.347.—.

Suma budżetów gminnych za rok 1936/37 wynosiła zł 161.150 — a w tym wydatki osobowe zł 67.182, rzeczowe zł 11.956, wydatki szkolne zł 61.233, podatek wyrównawczy zł 48.250.

Budżety na rok 1937/38 są już uchwalone przez Rady Gminne i wysokość ich podniesie się jeszcze w stosunku do roku bieżącego. — Powodem zwiększenia się budżetów są wzrastające stale wydatki szkolne a zwłaszcza dodatki mieszkaniowe nauczycielskie oraz remont szkół. Wzrastają również wydatki administracyjne tak osobowe jak i rzeczowe, a to w związku z coraz większym zakresem prac i obowiązków gminnych.

Wykonanie budżetów za rok 1935/36 wynosiło około 85% ogólnej sumy. Okres ten zamknęło 5 gmin z nadwyżką około zł 3.000.— zaś 7 gmin z łącznym niedoborem około 9.000 zł — tak, że niedobór gmin wynosił zł 6.000.— Niedobór ten spowodowany został nadmiernymi wydatkami na szkolnictwo, szczególnie na dodatki mieszkaniowe nauczycielskie, których gminy w obecnych warunkach nie są w stanie płacić i wskutek tego zaległości z tego tytułu stale rosną i wynoszą już dziesiątki tysięcy złotych.

Świadczenia gromad na rzecz gminy są stosunkowo znaczne, gromady utrzymują przeważnie z własnych funduszów sołtysów oraz wiele świadczą na rzecz szkół czy to w postaci dostarczanego bezpłatnie opału, czy też lokali i to w dużej mierze ratuje gminy od większego jeszcze niedoboru i pozwala przy pomocy zebranego podatku wyrównawczego zaspokoić najważniejsze wydatki. Wpływ innych podatków jest stosunkowo mały, co należy głównie przypisać stanowczo niedostatecznej akcji egzekucyjnej ze strony Kasy Skarbowej, jak również pewnej demoralizacji płatników, przyznania ulg a nawet całkowitych umorzeń płatnikom zalegającym częstokroć celowo i złośliwie z płatnościami. Tak na ostatnim posiedzeniu Rady Powiatowej jak również na posiedzeniach Rad Gminnych padły ze strony radnych takie głosy, że jeżeli w dalszym ciągu będzie się niejako premiować niesumiennych płatników — jeżeli nie wytoczy się im bezwzględnych i skutecznych kroków egzekucyjnych, wówczas nikt nie będzie płacił podatków, widząc, że uchodzi to zupełnie bezkarnie.

Inwestycje — szkolnictwo.

W okresie swego niespełna dwuletniego istnienia wybudowały względnie remontowały gminy gruntownie około 25 sal szkolnych, otwarto na terenie powiatu 3 zupełnie nowe szkoły a to w Rostajnem, Łubnie Szlacheckim i Grabaninie-Sadki. Wybudowano kosztem gromady Krempna nowy budynek szkolny w Krempnej, dobudowano nowy budynek drewniany i pomieszczono w nim 2 sale szkolne w Skołyszynie, zremontowano gruntownie budynek szkolny w Glinniku Polskim oraz Sobniowie, w budowie znajdują się szkoły w Łysej Górze, Żmigrodzie Starym i Skurowej, przy czym praca w tej ostatniej gromadzie zasługuje na szczególne wyróżnienie, jako dowód zrozumienia potrzeby odpowiedniej szkoły w gromadzie i jako dowód wysokiego wyrobienia obywatelskiego mieszkańców, którzy własnymi siłami rozebrali stary walący się budynek szkolny i wyciągnęli pod dach nowy murowany, według zatwierdzonych planów i to wszystko w okresie zaledwie kilku miesięcy i tylko przy nieznacznej pomocy materialnej gminy.

Drogi.

W okresie swego istnienia wybudowały gminy częścią przy pomocy szarwarku, częścią przy pomocy fi-

nansowej Funduszu Pracy około 7 km. nowych dróg o twardej nawierzchni, ponadto podległy gruntownej naprawie uszkodzenia dróg, wynikłe wskutek powodzi w ilości około 60 km., wybudowano przy pomocy gmin oraz funduszów powodziowych 18 mostów i około 50 przepustów. Nakoniec wywieziono szutru i naprawiono nawierzchnie na długości około 80 km.

Zadłużenie gmin.

Po byłych gminach jednostkowych przejęły gminy około zł 100.000.— długów przeważnie z tytułu zaległości szkolnych (dodatki mieszkaniowe) oraz należytości niewypłaconych byłym pracownikom gminnym. Z tej kwoty spłacono dotychczas około zł 5.000, pozostało zł 94.000 — w tym Gminie jednostkowej Brzostek I. zł 26.000 — tak, że na resztę gmin wypada zł 68.000, w czym mieszczą się zaległe dodatki mieszkaniowe po 1/IV 1935 r. około zł 40.000. — Układy likwidacyjne zawarto wszędzie za wyjątkiem gminy Jodłowa, która ma trudności w rozrachunkach z gromadami Jodłowa, Lubcza i Wola Lubecka. Za czas od 1/IV 1935 do 31/XII 1936 zadłużyły się gminy na kwotę około zł 27.000 — przeważnie z powodu niewypłaconych dodatków mieszkaniowych oraz pożyczek, zaciągniętych na budowę szkół w Tow. Popierania Budowy Publ. Szkół Powszechnych.

Powiat mielecki (Insp. Bronisław Dybek).

Powiat mielecki o powierzchni 90.139 ha, z czego na gminy wiejskie przypada 88.944 ha, zaś na miasta 1.195 ha, o ludności 77.282 składa się z 9 gmin wiejskich i 2-ch miast. Powiat mielecki, to powiat wybitnie rolniczy o małej jedynie ilości kupców i rzemieślników osiadłych w miastach.

Gminy wiejskie obejmują od 9—13 gromad. W gminach wiejskich powiatu mieleckiego pracuje 4-ch sekretarzy którzy posiadają wykształcenie w zakresie ukończonego gimnazjum dawnego typu i Instytut Adm. Gospodarczy w Krakowie, oraz 4-ch sekretarzy z b. gmin jednostkowych z wykształceniem w zakresie szkoły powszechnej, którzy zdali egzamin przed Komisją egzaminacyjną przy Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie. Jeżeli chodzi o pomocników sekretarzy to rekrutują się oni z sekretarzy b. gmin jednostkowych i posiadają wykształcenie z zakresu szkoły powszechnej. Stanowisko sekretarza w jednej gminie jest nieobsadzone, które jednak jest już w trakcie obsadzenia. Sekretarze gmin miejskich posiadają wykształcenie z zakresu kilku klas gimnazjum dawnego typu. To samo tyczy również i personelu pomocniczego w gminach miejskich. Wynagrodzenie sekretarzy w gminach wiejskich nie przekracza kwoty 150 złotych brutto miesięcznie. Wynagrodzenie zaś pomocników waha się od 50—100 zł brutto miesięcznie. Jeżeli chodzi o wynagrodzenie wójtów to mieści się ono w granicach od 50—75 zł miesięcznie brutto. Stosunek działu I wydatków do sumy wydatków zwyczajnych zamyka sę w granicach od 49% — 60%.

Wynagrodzenie sekretarzy dotychczas jest ryczałtowe, z nowym jednak rokiem budżetowym sekretarze gminni zostaną zaszeregowani do odpowiednich stopni służbowych i to w granicach od XII—X stopnia przewidzianego dla pracowników samorządowych.

Komisje rewizyjne w przeważnej części z powodu braku odpowiednio przygotowanych ludzi wykazują słabą działalność. Celem usunięcia tych niedomagań Wydział Powiatowy organizuje w lutym bieżącego roku cykl kursów dokształceniowych dla pracowników gminnych pow. mieleckiego, oraz przystępuje do założenia powiatowego funduszu dokształceniowego, który ułatwi poszczególnym pracownikom branie udziału w kursach samorządowych poza powiatem.

W związku z akcją szarwarkową na przyszły rok budżetowy zamierzoną na szerszą skalę Wydział Powiatowy zorganizował specjalny kurs dla dróżników gminnych. Dróżnicy gminni przeszli już w jesieni ub. roku przeszkolenie praktyczne na drogach powiatowych pod kierunkiem drogomistrzów Powiatowego Zarządu Drogowego, zaś w dniach od 16—20 stycznia otrzymają na specjalnym kursie przy Wydziale Powiatowym przeszkolenie teoretyczne, tak, aby z rozpoczęciem nowego roku budżetowego mogli objąć swe czynności w poszczególnych gminach, jako sezonowi pracownicy i fachowi doradcy wójtów w zakresie spraw drogowych na terenie gminy. Sprawa ta nabiera specjalnego znaczenia wobec dotychczasowego stanu nieodpowiedniego wykorzystania świadczeń drogowych w naturze.

Akcją świadczeń w naturze objęta zostanie naprawa dróg gminnych, oraz utrzymanie rowów melioracyjnych, których gminy posiadają około 293.168 klm. Stwierdzić przy tym należy, że roczny koszt utrzymania tych rowów obciąża gminy powiatu mieleckiego kwotą zł 10.430.06.

Akcja popularyzowania znaczenia i wartości świadczeń w naturze bywa stale rozszerzana w tut. powiecie najpierw przez wysłanie specjalnych okólników do gmin, następnie przy sposobności różnych sesyj, zjazdów i zebrań. Decydującym momentem jednak w tej akcji będą realne wyniki świadczeń w naturze w przyszłym roku.

Sytuacja finansowa gmin.

Kwoty pierwszych budżetów gmin zbiorowych tz. na 1935/36 zamykały się w granicach od 9.269 zł jako

jednej z gmin najsłabiej prosperujących, do 13.916 zł, jako jednej z gmin najlepiej prosperujących. Ogólna kwota preliminowana w gminach wiejskich wynosiła 102.557 złotych.

Kwoty powyższe rozumie się bez podatku wyrównawczego, który wykorzystała tylko jedna gmina średnio prosperująca. Zamknięcia rachunkowe za r. 1935/6 wykazały ogólnie niedobór 13.108,91 zł. Niedobory w poszczególnych gminach wahały się od 35.37—4.392.27 zł. Obok niedoborów były jednak i nadwyżki budżetowe w 2-ch gminach, w jednej 803.02, w drugiej 200.14 zł. Niedobory nastąpiły wskutek niedopisania wpływów podatkowych, z powodu umorzenia zaległości podatkowych w związku z powodzią powstałych, oraz wskutek zobowiązań zaciągniętych przez gminy na zaprowadzenie biur Zarządów gminnych. Niezależnie od powyższych przyczynił się w dużym stopniu do powstania niedoborów brak umiaru w wydatkowaniu przez przełożonych nowych gmin, którzy jeszcze nie zdołali sobie wyrobić zasad równowagi budżetowej.

Na pokrycie niedoborów udzielił Wydział Powiatowy gminom subwencyj w wysokości 12.114.97 zł tak, że obecnie gminy zbiorowe nie posiadają żadnych własnych zobowiązań. Posiadają natomiast gminy wiejskie zobowiązania, zaciągnięte przez b. gminy jednostkowe na ogólną kwotę 170.254 zł. Na zobowiązania te składają się zaległe podatki mieszkaniowe dla nauczycieli, zaległe podatki państwowe i samorządowe, zaległe pobory pracowników b. gmin jednostkowych, oraz należytości za towary na budowę szkół, domów ludowych, remiz, straży pożarnych i t. p.

Zobowiązaniami tymi zajęła się Komisja likwidacyjna, która zaczęła swoje urzędowanie w październiku b. r. tak, że obecnie czynności jej są już prawie na ukończeniu. Na częściowe pokrycie zobowiązań zostanie nałożony w całym powiecie w przyszłym roku budżetowym podatek wyrównawczy, oraz spieniężone będą części majątków gromadzkich, aż do zupełnego zlikwidowania zadłużeń gmin wiejskich. Gminy miejskie zostały już prawie w zupełności oddłużone przez Centralną Komisję Oszczędnościowo-Oddłużeniową.

Sytuacja finansowa gmin powiatu mieleckiego kształtowałaby się na poziomie samowystarczalności przy należytym wykonaniu wszystkich zadań, ciążących na gminach, jednak dopiero po uregulowaniu zobowiązań b. gmin jednostkowych, oraz po zwolnieniu gmin z obowiązku ponoszenia dodatków mieszkaniowych dla nauczycieli, które stanowią poważną pozycję w budżetach tak gmin wiejskich, jakoteż miejskich, jak również po przywróceniu gminom egzekucyj danin komunalnych.

Potrzeby gmin powiatu mieleckiego.

Miasto Radomyśl Wielki w celu utrzymania Sądu Grodzkiego w mieście, zobowiązało się dostarczyć bezpłatnie dla Sądu budynku, którego najem wraz z utrzymaniem kosztuje zł 3.400 rocznie. Kwota ta stanowi poważną pozycję w budżecie miasta, wynoszącym 23.790 zł. Jest ona rażącą wobec potrzeb miasta, które nie posiada ani jednej studni i zmuszone jest w wodę zaopatrywać się ze studzien położonych w podmiejskiej wiosce około 3 klm od miasta. Sprawa zatem dostarczania miastu wody jest sprawą pilną i ważną tak ze względów zdrowotnych, jak również bezpieczeństwa.

Trudna zresztą sytuacja finansowa miasta zmusza i tak rokrocznie zwracać się do Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego z prośbą o subwencję, coby jednak nie miało miejsca przy zwolnieniu miasta od obowiązku bezpłatnego dostarczenia pomieszczenia dla Sądu Grodzkiego.

Ta sama potrzeba uzyskania wody do picia zachodzi i w mieście Mielcu, które z braku wody do picia w śródmieściu zmuszone jest zaopatrywać się w wodę ze studni położonej zdala od centrum miasta.

O ile chodzi o potrzeby wsi, to w pierwszym rzędzie zachodzi konieczność podniesienia kultury rolniczej u drobnych rolników, dla których rolnictwo jest jedynym źródłem utrzymania. W tym kierunku działając Wydział Powiatowy spowoduje wstawienie do budżetów gminnych pewnych kwot na zakupienie przynajmniej jednego czasopisma rolniczego, któreby za okółkiem szło od domu do domu. Niezależnie od tego w stadium organizacyjnym znajduje się w tut. powiecie akcja powołania do życia bibliotek gminnych, która da wsi konieczną książkę fachową rolniczą, której brak w znacznym stopniu w terenie daje się odczuwać.

Prosimy o uiszczenie przedpłaty!

Przegląd ustaw, rozporządzeń, zarządzeń okólników, i wyroków N. T. A.

Nadzwyczajna danina majątkowa w I grupie kontyngentowej w 1937 r.

W Dz. U. R. P. Nr 6 poz. 53 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 16 stycznia 1937 r. o obliczeniu i poborze nadzwyczajnej daniny majątkowej w I grupie kontyngentowej w 1937 r. Rozporządzenie ustala urzędy skarbowe, które będą właściwe do dokonania wymiaru, terminy płatności, wysokość zaliczki, którą należy uiścić do dn. 30 kwietnia 1937 r. O wysokości nadzwyczajnej daniny majątkowej winni płatnicy być zawiadomieni nakazami zapłaty do dn. 15 listopada 1937 r. i różnicę między zaliczką wpłaconą, a kwotą wymierzoną winni zapłacić do dn. 30 listopada br.

Odwołania należy wnosić w ciągu dni 30 do tej władzy, która dokonała wymiaru, rozstrzyga je władza skarbowa bezpośrednio wyższej instancji.

Cena za spirytus na kampanię 1936/37.

W Dz. U. R. P. Nr 7 poz. 59 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 26 stycznia 1937 r. w sprawie ustalenia podstawowej ceny za spirytus na kampanię 1936/37. Podstawową cenę za 1 hl 100% spirytusu surowego, który w ciągu kampanii 1936/37 będzie dostarczony na kontyngent zakupu przez gorzelnie rolnicze, ustala się dla wojew. krakowskiego w wysokości 64 zł 70 gr.

O gromadach.

W Dz. U. R. P. Nr 9 poz. 70 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Spraw Wewn. z dn. 29 stycznia 1937 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu o gromadach.

Rozporządzenie to wydane na podstawie art. 19 ust. (6), art. 20 ust. (9), art. 23 ust. (8) i (9) i art. 129 ustawy z dn. 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego — składa się z siedmiu rozdziałów, które kolejno zajmują się następującymi zagadnieniami: 1) przepisy ogólne, 2) zakres działania gromady, 3) organ uchwalający i jego obrady, 4) sołtys, 5) zasady gospodarki gromadzkiej, 6) nadzór nad gromadą, 7) przepisy końcowe.

Rozporządzenie to, regulując szczegółowo zasady organizacji i gospodarki gromad, stwarza podstawy do ich rozwoju, opartego o przepisy prawne.

O przygotowaniu w czasie pokoju obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej Państwa.

W Dz. U. R. P. Nr 10 poz. 73 zostało ogłoszone rozporządzenie Rady Ministrów z 29 stycznia 1937 r. o przygotowaniu w czasie pokoju obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej Państwa.

O Gazecie Administracji.

W Dz. Urz. Min. Spr. Wewn. Nr 1 został ogłoszony okólnik Nr 1 z dn. 12. I. 1937 r. Nr GL. 79-4 o Gazecie Administracji. W okólniku tym Ministerstwo zaznacza, że uważa za pożądane pozyskanie współpracy urzędników samorządu terytorialnego i gospodarczego (adres redakcji: Warszawa, ul. Trębacka 11).

Obniżenie opłat radiofonicznych.

W Dz. Urz. Min. Spr. Wewn. Nr 1 zostało zamieszczone pismo okólne z dn. 14 stycznia 1937 r. Nr SS. 55-47-8 w sprawie popierania radiofonizacji. Opłata od radioodbiorników detektorowych na wsi i w mieście na podstawie nowej taryfy wynosi 1 zł mies. Od opłaty radiofonicznej mogą być zwolnieni: 1) inwalidzi wojenni, 2) osoby ociemniałe, 3) osoby i instytucje pracujące naukowo w zakresie radiotechniki.

Plany oddłużenia ustalone przez Komisję Oszczędnościowo-Oddłużeniową dla Samorządu przy Urzędzie Wojew. Krakowskim.

W Krakowskim Dzienniku Wojewódzkim Nr 3 zostały zamieszczone obwieszczenia Komisji Oszczędnościowo-Oddłużeniowej dla Samorządu przy Urz. Woj. Krakowskim w sprawie planu oddłużenia m. Brzeska, m. Dobczyc, m. Jasła, m. Oświęcimia, m. Tarnowa, m. Wieliczki, m. Żywca.

W sprawie opłat kanałowych.

N. T. A. W wyroku z dn. 24. czerwca 1936 r. L. rej. 3662/35 (Nr w zbiorze wyroków 1232 S) orzekł, że rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie budowlanym i o zabudowaniu osiedli poz. 202/28 Dz. Ust., o ile ono w art. 419 w związku z art. 415 uprawnia władze do wydania przepisów miejscowych w sprawie opłat za korzystanie z kanalizacji, nie wykracza poza ramy pełnomocnictwa udzielonego Prezydentowi ustawą z 2 sierpnia 1926 poz. 443 Dz. Ust.

N. T. A. w wyroku z 4 listopada 1936 r. L. rej. 4595/36 (w zbiorze wyroków Nr 1246 S) orzekł, że z samej istoty opłat za korzystanie z gminnych urzą-

dzeń kanalizacyjnych w myśl art. 410 p. 9 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dn. 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym poz. 202 Dz. Ust. wynika, że nie mogą one być pobierane w dowolnej wysokości.

Kolejka wąskotorowa — przedsiębiorstwem komunikacyjnym.

N. T. A. w wyroku z 3 września 1936 r. L. rej. 5681/34 (Nr w zbiorze wyroków 1234 S) orzekł, że istniejąca przy cukrowni dla jej potrzeb kolejka wąskotorowa, którą dokonywany jest również przewóz za wynagrodzeniem buraków, należących do plantatorów, jest przedsiębiorstwem komunikacyjnym w rozumieniu części II lit. B. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy z dn. 15 lipca 1925 r. o podatku przemysłowym poz. 110/32 Dz. Ust.

Rozwiązanie rady miejskiej.

N. T. A. w wyroku z dn. 7 grudnia 1936 r. L. rej. 6437/35 orzekł, że decyzja władzy o rozwiązaniu rady miejskiej winna być szczegółowo i wyczerpująco uzasadniona.

Niezatwierdzenie wyboru przełożonego gminy.

N. T. A., w wyroku z dn. 7 grudnia 1936 r. L. rej. 10373/34 orzekł, że w świetle obowiązujących przepisów władza ma prawo odmówić zatwierdzenia wyboru przełożonego gminy bez podania powodów odmowy.

Odpowiedzialność cywilna gminy.

Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dn. 13 lutego 1936 r. Nr C-I-1523/35 orzekł, że powód dochodząc od gazowni miejskiej odszkodowania za śmierć syna, która nastąpiła wskutek wydzielania się gazu z rur miejskich nie jest obowiązany udowodnić winy gazowni, w myśl bowiem art. 1384 cz. I. K. C., odpowiedzialność osoby za szkodę zrządzoną przez przedmioty, które ma pod swoim nadzorem, domniemywa się i przeto na osobie tej, jeżeli chce się zwolnić od odpowiedzialności, ciąży obowiązek udowodnienia, że z jej strony nie było winy i że nie mogło przeszkodzić temu, co się stało.

Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dn. 29 kwietnia 1936 r. C.I. 478/36 orzekł, że w razie zabicia przez tramwaj elektryczny przechodnia, gmina miejska ponosi odpowiedzialność za ten nieszczęśliwy wypadek, chociażby nie można było z całą dokładnością ustalić jego przyczyny („Samorząd Miejski“ Nr 3/37 r.).

Uposażenie pracowników samorządowych.

Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dn. 6 maja 1936 r. C. II. 2864/35 orzekł, że Związki samorządowe mogą swobodnie ustalić uposażenia swoich pracowników do granicy uposażeniowej grup przewidzianych w § 8 rozporządzenia z dnia 30. XII. 1924 r. o dostosowaniu uposażenia członków zarządu i pracowników związków samorządowych do uposażenia funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 118 poz. 1073) oraz dowolnie ustalić w ramach danych grup maksymalnych poszczególne szczeble („Samorząd Miejski“ Nr 3/37).

Odciążenie gmin miejskich i wiejskich.

Ministerstwo Skarbu wydało okólnik z dn. 8 stycznia 1937 r. L. D. V. 14470/I/36 następującej treści:

„W związku z ciężką sytuacją finansową gmin miejskich i wiejskich oraz stwierdzonym przeciążeniem gmin pracami zleconymi im do wykonania przez urzędy państwowe, a między innymi również i przez władze skarbowe — zachodzi konieczność podjęcia wysiłku w kierunku odciążenia gmin i umożliwienia im wypełniania nałożonych na nie zadań.

Ponieważ zakres agend gminnych jest bardzo duży, z drugiej zaś strony względy natury budżetowej nie pozwalają gminom na zatrudnianie odpowiedniej ilości personelu, w związku z czym gminy nie są w stanie wykonywać w pełni nałożonych na nie obowiązków w zakresie zleconym, zarządzam, aby przede wszystkim władze skarbowe I i II instancji nie żądały od zarządów gminnych spełniania tych czynności, do których gminy nie są z mocy przepisów ustawowych obowiązane.

Ponadto, jeżeli chodzi o czynności, do wykonania których gminy są obowiązane ustawowo, polecam ograniczyć się w żądaniu wykonania tych czynności tylko do wypadków istotnej konieczności, mając przy tym na uwadze, aby czynności te gminy mogły wykonać w okresie dla nich najdogodniejszym. W tym względzie władze skarbowe powinny porozumieć się uprzednio w krótkiej drodze z właściwym starostą.

Przy tej sposobności przypominam, że ogólne instrukcje dla przełożonych gmin powinny władze skarbowe wydawać zgodnie z przepisem art. 68 ust. 5 ustawy z dn. 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr 35 poz. 294) zawsze za pośrednictwem właściwego starosty.

Zarazem w związku ze zbyt częstym wstrzymywaniem przez urzędy skarbowe wypłaty gminom dodatków komunalnych przez co gminy pozbawione są środków na zaspokojenie najniezbędniejszych potrzeb i wykonanie ciążących na nich zadań, zarządzam, aby urzędy skarbowe przed wydaniem decyzji o potrąceniu z dodatków komunalnych należności innych władz (np. dodatków mieszkaniowych dla nauczycieli szkół powszechnych), porozumiewały się zawsze z władzą nadzorczą gminy, w jakiej wysokości może nastąpić

potrącenie należności z dodatków komunalnych bez uszczerbku dla normalnej działalności gminy.

Równocześnie przypominam, że zgodnie z przepisem § 48 P. E. zajmowanie dodatków w trybie egzekucji administracyjnej może się odbywać tylko po każdorazowym porozumieniu się z władzą nadzorczą danego związku komunalnego".

Ulgi w spłacie niektórych zobowiązań gmin wiejskich.

Ministerstwo Skarbu wydało okólnik z 15 stycznia 1937 r. L. D. V. 14045/1/36 następującej treści:

„Na zasadzie art. 123 o. p. Ministerstwo Skarbu umarza koszty egzekucyjne przypadające od należności wymienionych w art. 4 dekretu Prezydenta R. P. z dn. 3 listopada 1936 r. o ulgach w spłacie niektórych zobowiązań gmin wiejskich (Dz. U. R. P. Nr 84 poz. 584)."

Kumulacja stanowiska radnego ze stanowiskiem płatnym w związku międzykomunalnym.

Ministerstwo Spraw Wewn. pismem z dn. 28. I. 1937 r. Nr SS. 40/75-1 wyjaśniło, co następuje: postanowienia art. 5 i 9 ustawy samorządowej nie mają zastosowania do radnego gminy, będącej członkiem związku międzykomunalnego, jeżeli ten radny zajmuje płatne stanowisko w wymienionym związku międzykomunalnym. Stanowisko to uzasadnione jest tym, że związek międzykomunalny posiada odrębną osobowość prawną od osobowości gminy („Samorząd" Nr 7/37).

W sprawie samoistnego podatku komunalnego od psów.

Urząd Wojewódzki Krakowski okólnikiem Nr 4/37 z dn. 30 stycznia 1937 r. Nr SF-6-D-37/36 na zapytanie jednego ze związków samorządowych w sprawie opodatkowania posiadaczy psów, służących do pilnowania owiec względnie bydła przy wypasaniu na halach, wyjaśnił:

Statut wzorowy o samoistnym podatku komunalnym od psów (zał. Nr 4 do § 100 rozp. M. S. Wewn. z 23. XI. 1932 r. Dz. U. R. P. Nr 113 poz. 937) wymieniając w § 3 taksatywnie psy nie podlegające podatkowi, nie wymienia psów służących do pilnowania owiec lub bydła przy wypasaniu.

Jakkolwiek nie byłoby zatem żadnych przeszkód prawnych do opodatkowania posiadaczy wymienionych psów, to jednak, zdaniem Urzędu Wojewódzkiego, z uwagi na ciężkie położenie materialne ludności okolic górskich i podgórskich, oraz konieczność posługiwania się psem przy wypasaniu owiec i bydła na hali, należy zwalniać od podatku posiadaczy psów, służących do omawianego celu.

Zwolnienie od podatku należy stosować w tym wypadku w trybie § 8 statutu wzorowego, przy czym ulgi te winny być przyznawane indywidualnie z ważnością na jeden okres podatkowy. *D.*

Poradnictwo samorządowe.

Zarząd m. w M. zapytuje:

Czy sekretarz Zarządu miejskiego może w zastępstwie burmistrza podpisywać dowody osobiste oraz świadectwa?

Odpowiedź:

Art. 46 ust. (6) o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego z dn. 23 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 35 poz. 294) postanawia, że korespondencja i wszelkie dokumenty urzędowe Zarządu gminy podpisuje przełożony gminy. Przełożony gminy może upoważnić do podpisywania w swojem zastępstwie ściśle określonej kategorii pism i dokumentów urzędowych swego zastępcę lub swych zastępców oraz poszczególnych urzędników gminy. Z przepisu więc tego wynika, że burmistrz może upoważnić sekretarza do podpisywania w jego zastępstwie pewnych pism i dokumentów urzędowych, określając w upoważnieniu ściśle jakie pisma i dokumenty wymieniony może podpisywać.

Zarząd gm. S. zapytuje:

Według jakiego rozporządzenia należy obliczać i wypłacać diety i koszta podróży za wyjazdy służbowe sekretarza gminnego?

Odpowiedź:

Diety i koszta podróży dla pracowników samorządowych należy obliczać na podstawie rozp. Rady Ministrów z dn. 17. IX. 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 92 poz. 826) przy uwzględnieniu późniejszych zmian tego rozporządzenia. Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 15. VII. 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 54) reguluje sprawię diet i kosztów podróży dla pracowników państwowych.

Zarząd gm. m. B. zapytuje:

Kto ponosi koszta za utrzymanie więźniów w aresztach gminnych, do kogo należy wysyłać wykaz kosztów i utrzymania więźniów i jaka jest podstawa prawna?

Odpowiedź:

Wykonanie kary aresztu w aresztach gminnych w myśl obowiązujących przepisów (rozp. Min. Sprawiedliwości z dn. 25. VI. 1929 r. Dz. U. R. P: Nr 47 poz. 397) dopuszczalne jest tylko na terenie sądów apelacyjnych w Warszawie, Wilnie i Lublinie.

Na terenie Województwa krakowskiego nie można kierować skazanych do aresztów gminnych dla odbycia kary pozbawienia wolności i dlatego nie ma przepisu prawnego, który normowałby sprawę zwrotu gminom, położonym na terenie tego województwa, kosztów utrzymania skazanych.

Zarząd gm. N. zapytuje:

Jeżeli gmina pokrywa $^1/_3$ kosztów utrzymania szkoły w innej miejscowości, czy ma prawo kontrolowania rachunków Rady Szkolnej Miejscowej i czy może żądać przedstawienia zamknięć rachunkowych, oraz czy w Radzie Szkolnej Miejscowej może zasiadać przedstawiciel gminy, pokrywającej część kosztów, a w razie odmowy, czy dana gmina może zażądać, aby przedstawiciel brał udział w obradach Rady Szkolnej Miejscowej?

Odpowiedź:

Rady Szkolne Miejscowe istnieją na zasadzie ustawy z dn. 23. maja 1895 r. o władzach nadzorczych miejscowych dla szkół ludowych w Galicji i w Krakowie (Dz. U. Kraj. Nr 58) zmienionej ustawą z dn. 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50 poz. 304). Obecnie zakres działalności i ich skład normuje rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dn. 8 lutego 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr 16 poz. 97).

W myśl postanowień § 14 tego rozporządzenia w skład rady szkolnej miejscowej wchodzi między innymi jeden przedstawiciel gminy, wybrany przez radę gminną na czas trwania mandatu do rady gminnej, o ile zaś do zakresu działania jednej i tej samej rady szkolnej miejscowej należy kilka gmin — to odpowiednia ilość przedstawicieli z tych gmin.

Jak z tego wynika przedstawiciel gminy, należącej do zakresu działania danej rady szkolnej miejscowej wchodzi w skład tej rady — z uwagi na co ma wgląd w całą działalność rady i bierze w niej udział.

CO PISZĄ INNI

c. d. ze str. 6.

Zwalenie utrzymania połowy dróg na samorządy nie poprawi stanu naszych dróg. W związku z wniesionym ostatnio do Sejmu projektem ustawy drogowej, autor omawia polską gospodarkę drogową na przestrzeni kilku ostatnich lat, podkreślając, wadliwość przejawianej przez Min. Komunikacji tendencji do zamiany taniej szutrowej nawierzchni szos na nawierzchnię trwałą, lecz bardzo kosztowną i wymagającą równie kosztownej konserwacji. Tendencja ta wydaje się szczególnie wadliwa na szlakach o przeważającym ruchu kołowym. Autor krytykuje zawarty w ustawie projekt przekazania związkom samorządowym połowy dróg państwowych, stwierdzając, że metodą przerzucania pewnych ciężarów z budżetu państwa na budżety związków samorządowych nie rozwiąże się kwestii drogowej w Polsce, autor nie widzi uzasadnienia ani prawnego, ani rzeczowego dla przerzucenia ciężarów utrzymywania całego szeregu dróg, posiadających wyraźnie charakter ogólnej użyteczności na barki czynników lokalnych, jakimi są związki samorządowe. Doprowadzi to najprawdopodobniej do wytworzenia się jeszcze większych dysproporcji pomiędzy drogami państwowymi i samorządowymi oraz zmusi samorząd do powiększenia i tak już nadmiernie wygórowanego obciążenia podatkowego ludności. („Depesza“ z dnia 15. II. 1937 r.).

Samorząd a spółdzielczość. Na posiedzeniu Warszawskiej Rady Wojewódzkiej powzięto uchwałę, aby związki samorządowe przystępowały na członków spółdzielni rolniczo-handlowych, oraz kierowały swoje zakupy przez te spółdzielnie. Autor omawia ekonomiczną celowość tej uchwały. Samorządy bowiem czerpiąc swe dochody głównie z rolnictwa, powinny popierać instytucje, zmierzające do rozwoju gospodarki rolnej. Niektóre związki samorządowe zraziły się do spółdzielczości finansowymi kłopotami, jakie miały z tytułu udzielanych spółdzielniom gwarancji. Ostatnimi czasy wypadki takie mają coraz rzadziej miejsce i współpraca spółdzielni ze związkami samorządowymi rozwija się na coraz szerszą skalę. („Poradnik Spółdzielni“ Nr 3, J. M.).

Wydawca: Instytut Administracyjno-Gospodarczy w Krakowie. Redaktor odpowiedzialny: Mgr Józef Przetocki.

Drukarnia Polska Fr. Zemanka w Krakowie, ul. Tadeusza Kościuszki 3.

Wydział Powiatowy w Limanowej ogłasza

KONKURS

na stanowisko Powiatowego Samorządowego Lekarza Weterynarii na powiat limanowski.

Od kandydatów wymagane są następujące warunki:

1) nieprzekroczony 40 rok życia,
2) obywatelstwo polskie
3) dyplom lekarza weterynarii
4) Zaświadczenie dotychczasowej pracy zawodowej
5) Życiorys
6) stosunek do służby wojskowej.

Wynagrodzenie ryczałtowe 200 zł miesięcznie plus 50 zł na koszta podróży.

Stanowisko do objęcia od 1 kwietnia 1937 r.

Podania wnosić należy pod adresem WYDZIAŁU POWIATOWEGO w Limanowej do dnia 15 marca 1937 r.

Niezależnie od powyższego kandydat będzie mógł zawrzeć osobną umowę z Zarządem Miejskim w Limanowej w sprawie dozoru uboju w rzeźni miejskiej.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
L. Malkowski w. r.
Starosta Powiatowy.

Zapotrzebowanie na kontrolerów sanitarnych.

Dzięki poparciu Ministerstwa Opieki Społecznej, Instytut Oświaty Pracowniczej i Państwowa Szkoła Higieny, uwzględniając potrzeby kraju w zakresie dozoru sanitarnego, uruchomiły w dniu 12 stycznia r. b. 4-miesięczny kurs dla kandydatów na kontrolerów sanitarnych. Na kurs przyjęto 40 bezrobotnych pracowników umysłowych.

Pragnąc ten specjalnie szkolony personel sanitarny zatrudnić, Instytut Oświaty Pracowniczej prosi Zarządy Miejskie, Przedsiębiorstwa Samorządowe, Wydziały Powiatowe, uzdrowiska i inne instytucje, sprawujące dozór sanitarny, o zgłaszanie zapotrzebowań na kontrolerów sanitarnych pod adresem Instytutu, Warszawa Marszałkowska 129, do dnia 1 kwietnia 1937 r.